

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

7 de Philosophis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

res, in actiua: Pythagoras, in contemplatiua excellisse creditur: Plato utramque perfecit. Et ideo insectatur eos, *Plat. in Gorgia. Gellius, lib. 10. c. 22.* qui tantum futilli & inani philosophia detineantur toto vitæ tempore, qui sophismatis & dialecticis gryphis vitæ degendæ necessariam tempus reponunt, & senescunt in illis. In quos etiam Architrenius sæpe inuehitur. Diuus Paulus & de ea loquitur, *videte, inquit, ne quis vos decipiat per Philosophiam, &c. ad Coloss. cap. 2.* Vera philosophia, ad morum compositionem & rectam institutionem pertinet. *Gellius, lib. 5. c. 1. & 10. c. 22.* Quia virtutum omnium disciplina est, quæque in publicis simul & priuatis negotiis excellit. Ciuitates & rempublicas si nihil prohibeat, constanter, & fortiter, & perite administrat. Quare Vlpianus, Iurisconsultus, qui in nodis controuersiarum decidendis versantur, veram tradit profiteri philosophiam, *l. 1. de iur. & iur. §. Africanus* ꝑ poeta veram sapientiam opinatus est, esse filiam vñs & memorie: vt qui sapiens rerum humanarum esse velit, non libris solis, nec disciplinis rhetoricis opus ei sit, sed oportere eum versari quoque, exerceri que in rebus cominus noscendis, periclitandisque, omniaque acta & euenta firmiter meminisse. Versus Africanii recitat Aulus Gellius, *lib. 13. c. 8. hos,*

Vñs me genuit, mater peperit Memoria:

vt vñs me vocant Grai, vos sapientiam.

Et Macedo philosophus, cuius & meminit Gellius, *d. c. 8.* nihil fieri posse indignius & intolerantius dicitur quam quod homines ignauitæ desides, operi barba & pallio, motus & emolumenta philosophiæ in linguæ verbotumque artes conuerterent: & vitia facundissime acculerent, intercutibus ipsi vitis madentes. Atque ideo recte Iuuenalis, *Satyr. 2.*

Vna Sauronari fugere hinc libet, & glaciale

Oceanum, quoties aliquid de moribus auident.

Qui Curios simulant, & Bacchanalia viuunt.

Improbant hanc sophistarum garrulitatem iura pontificia, *canonum. & can. legimus. 37. dist. 1.* Nam via ad cognitionem futillius, & tandem Dei, philosophia vera est: qui autem arguitis vitur, & vitæ abutitur in verborum pugnis & contentiombus, aberrat a scopo & via, quam philosophia perquirat & sequitur, & contra ipsissimam philosophiam philosophia abutitur. Qui enim se plane, & Deum cognouerit, non inuilem se putabit & perperam vel sibi soli creatum, sed & proximis, & patriæ, & omnibus, si quid & illis prodesse possit. Neque philosophum dico, qui sapientiam amat, nisi ipse quoque sapiat: aliter enim & aliquando impii, latrones, & similes, philosophi dicentur, qui uelint nolint amant sapientiam, quæ pulcra per se & amabilis est. ¶ Cum ꝑ tamen ipsi nec sapiant, nec sapere studeant. Erunt & isti personari philosophi, qui muti & paralytici intra priuatos parietes latent, sibi & aliis inuiles,

Pondus ineri terra, & fruges consumere nati.

Vel certe infelicis ingenij habendi sunt, qui per ea tempora, quibus alij in philosophia muta profecerint, vel proficere possunt, nihil se didicisse, nec per totam vitam proficerent, quod per se futi reipublice esse. Satius fuisset illos addici glebæ vel alio corporali mancipatos fuisse artificio, quo sibi & aliis poruissent viles esse. Scio tamen postremis temporibus, philosophos eos tantum dictos esse, qui speculatiõni rerum, & sophisticis inuolueris inuolueris, se a communi hominum vita separarunt, & spontaneam paupertatem elegerunt, saltem diuitias contemnebant, *l. sed & reprobari, 7. de excusat. tutor. lib. 27. P. tit. 1. in honoribus, §. Philosophis de vacat. muner. in P. l. professio, de munerib. patrimon. lib. 10. c.* Et aliquando philosophantium horum turbæ & cæcus odio fuerant rempublicam administrantibus: quod otiosis declamationibus, cum praxia non nosset scientiarum quas profitebantur, seditiones & tumultus concitarent: putabant enim qui boni erant, inter illos tam facile rempublicam posse componi & emendari, vt erat illis facile de republica optime constituenda disputare & opinari: reuera ignari non tam facile facta & actus perfici, ac voces formantur a lingua: & leges antiquas, etsi non omnino viles, meliores tamen esse nouis, quæ reipublice faciem inuolueris, mutarent, vt alibi docuimus. Erant & alij inter illos superbi sub pallio & larua philosophica, qui dum opinionem sapientie præter alios sibi arrogabant, & contradicendi studio, vt sua firmarent, tenerentur, omnia perturbabant. ¶ Et ꝑ proinde in ea regione Italiæ, quæ tunc magna Græcia appellabatur, cæcus Pythagoricorum ob clandestinam coniurationem concrematus fuit, magna rerum publicarum mutatione facta, vt pote principibus ciuitatis cuiusque temerarie terrefactis, vt ait Polybius, *l. br. 2. histor. Plato infus*

sus venundaria Dionysio tyranno Syracusano, *Amilius Probus in Diome.* Epicurei Roma tenatuloconfulo sunt exacti. Et Messenius in Arcadia, eos qui eodem quasi profepi passu essent, expulerunt Quos & peites adolescentem esse dicent, & philosophie labeta imprimere, propter molliorem & impieratem. Eos itaque ante Solis occalum agro Messenio excedere iusserunt: illique pulsis sana lustrari, a sacerdotibus, a Tinchis (sic enim a gerendis honoribus suos magistratus appellant) totam vt bem purgari, tanquam a fordibus & sentina quadam liberam. ¶ Ferunt ꝑ & a Lyctis in Creta ex Epicureis eo profectos pullos esse, legemque populari sermone scripam, qua extirpata sapientie ac degeneris & turpis inuolueris & diis inuisi Lyctio pellerentur. Quod si quis eo per audaciam uenisset cõtenta lege, eum in catasta vitæ cum iuxta curiam dies viginti nudum melle & lacte perfundi, vt ab apibus & muscis consummaretur in totum, quibus exactis, si superites esset, adhuc muliebri veste indutum, de saxo precipitari iusserunt, vt auctor Suidas, in *Epicuro.* Quomodo autem mathematici, alijque diuini eiõs sint Roma, dicitur dum in criminibus de his agimus. Philosophos qui rebus innotandis student, deuitandos suadet Agrippa Octauiano. *Dio Cassius lib. 52. histor. Roman.*

¶ Vespasianus ꝑ philosophos omnes ob nimiam dicendi libertatem, Stoicos, & Cynicos vrbe expulit, præter Musonium & Demetrium, & Hostilium in insulas relegauit. *Xiphilinus ex Diome in Vespasiano.* Plures tempore Domitiani occisi, quod studio philosophie operam darent. *Xiphilinus, ex Diome in Domitiano.* ¶ Antoninus ꝑ Caracallum, philosophos, qui sunt Aristotelici nomina, tam magno odio est profectus, vt uoluerit libros Aristotelis comburere. Atque Aristotelici sodalitates, & cetera commoda quæ habebant in Alexandria sustulerit, criminatus eos, quod Aristoteles causa mortis Alexandria uisus esset, *Xiphilinus, ex Diome, in Antonino Caracallo.* ¶ Imperator ꝑ Valens patuifici philosophos imo contra eos cõtortet philosophiam, nec admittit eam ad exculationem munerum personalium. *Turpe enim, inquit, est vt patriæ functiones ferre non possit, qui etiam fortuna uim se ferre profectur, l. reddatur, 8. de professio. & medicis, lib. 10. C. tit. 52.* Minus etiam admittitur in illis philosophis patrimonialium munerum exceptio, dum patrimonialia habent, imo & philosophia illos conferre debere arguit, cum contra professionem bona possideant, *l. professio, 8. de muner. patrimon. lib. 10. c.* Et ex substantia maxime manifestum sit, eos non esse philosophos, *Vlpian. in l. sed & reprobari, lex 7. de excusat. tutor. P.* sed potius philosophos uelle uideri, vt eo prætextu dicerent. Sunt tamen qui veram philosophiam auctoritate publica docent, a muneribus immunes, *l. fin. de professor. & medic. lib. 10. c. d. l. sed & reprobari, §. Rema philosophantium.*

¶ In ꝑ concilio Turonensi prohibitum fuit religiosis professiõni uoluntati regulatis vitæ, monasterium exire ad audiendam physicam vel medicinam sub prætextu consulendi languentium fratrum corporibus. Pœna transgressoribus imposita, *cap. 3. ne clerici, vel monach. lib. 3. titul. 50. Decretal. quod & firmavit Honorius III. summ. pontif. c. super specula. c. 10. eod. tit. ne clerici, vel monach.*

De Mathematicis. Cap. 8.

- 1 Mathematica disciplina permissa.
- 2 Numerarii seu tabularii qui. Calculator, calculus quid, eod.
- 3 De Geometris.

Avgustus ꝑ Imperator Mathematicos, Geometras, & Architectos, qui diuisiones partium omnium, incisionesque feruant, mensurique vtuntur, ad par studium discendi & docendi lege compellit, immunitateque donat, *in l. 2. de excusat. arti. cum lib. 10. C. tit. 64.* Arithmetici qui numerandi artem tenent, & docent, in iure probantur, vt pro Reipubl. vel negotiis eius necessarii. ¶ Horum nomine continentur, numerarii, qui postea a Iustiano tabularii dicti sunt, *l. 2. de numerariis & actuariis lib. 12. C. tit. 50.* Et calculatores, qui ad calculum numerant, qui professorum etiam immunitate donantur, *l. 4. de professor. & medic. lib. 10. C. tit. 52.* Numeratum olim & nunc calculus, id est, lapillus, nemo dubitat: unde & prostat titulus, De errore calculi, scilicet vt non noceat, sed retractatur, *de errore calculi, lib. 2. C. tit. 5.* Et indicat Petrus, *Satyr. 9.*

Hunc, Macrine, diem numerameliore lapillo,

Qui tibi labentes apponit candidus annos.

Musici, qui dicantur & de eorum diuersa nomenclatura, ex his quæ de musica diximus, *lib. 1. Syntaxe on cap. 3.* & sequentibus collige. ¶ De ꝑ Geometria, & partibus eius, diximus *lib. 13. Syntaxe on. 3.*